

Tái cấu trúc thị trường và sản phẩm: Xuất khẩu Nghệ An tìm động lực tăng trưởng bền vững

06:05 29/01/2026

Trong những năm gần đây, cùng với xu hướng hội nhập ngày càng sâu rộng, Nghệ An đã chủ động cơ cấu lại thị trường và sản phẩm xuất khẩu nhằm mở rộng dư địa tăng trưởng, nâng cao giá trị gia tăng và đóng góp nhiều hơn cho ngân sách địa phương. Quá trình chuyển dịch này cho thấy những tín hiệu tích cực, song cũng đặt ra không ít thách thức cần sớm được tháo gỡ để hiện thực hóa các mục tiêu xuất khẩu trong giai đoạn tới.

Năm 2025, dù kim ngạch xuất khẩu của Nghệ An chưa đạt quy mô lớn so với nhiều địa phương trong cả nước, nhưng điểm sáng đáng ghi nhận là thị trường xuất khẩu ngày càng được mở rộng và đa dạng hóa. Các sản phẩm của tỉnh hiện đã có mặt tại hơn 100 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó có nhiều thị trường khó tính như Hoa Kỳ, Nhật Bản và Liên minh châu Âu. Việc thâm nhập thành công những thị trường này cho thấy năng lực sản xuất, khả năng đáp ứng tiêu chuẩn kỹ thuật và chất lượng của doanh nghiệp Nghệ An từng bước được nâng lên.

Hoạt động bốc dỡ hàng hóa tại cảng Cửa Lò

Cơ cấu thị trường xuất khẩu cũng có sự điều chỉnh theo hướng cân bằng hơn, giảm dần sự phụ thuộc vào một số thị trường truyền thống. Trong năm 2025, Trung Quốc chiếm 19,5% kim ngạch xuất khẩu; Hoa Kỳ chiếm 19%; khu vực Đông Nam Á chiếm 15%; Hồng Kông và Hàn Quốc cùng chiếm 9,6%; thị trường châu Âu chiếm 7,5%. Sự phân bố tương đối đồng đều này giúp hoạt động xuất khẩu của tỉnh linh hoạt hơn trước những biến động về chính sách thương mại và địa chính trị toàn cầu.

Song song với mở rộng thị trường, cơ cấu sản phẩm xuất khẩu của Nghệ An đang dịch chuyển mạnh sang nhóm hàng công nghiệp chế biến. Theo Sở Công Thương Nghệ An, kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng này tăng từ 1 tỷ USD năm 2020 lên 3,56 tỷ USD năm 2025, chiếm tới 89% tổng kim ngạch xuất khẩu toàn tỉnh. Đây được xem là bước chuyển quan trọng, phù hợp với định hướng phát triển bền vững, giảm dần xuất khẩu thô và khai thác tài nguyên.

Nhiều ngành hàng chủ lực đã chuyển từ xuất khẩu nguyên liệu sang chế biến sâu. Trong lĩnh vực khoáng sản, các sản phẩm bột đá, hạt phụ gia nhựa, đá mỹ nghệ dần thay thế xuất khẩu thô. Ngành gỗ đẩy mạnh các sản phẩm ván MDF, viên nén năng lượng. Trong nông nghiệp, nhiều mặt hàng được chế biến thành nước ép, sữa, dược liệu, qua đó nâng cao giá trị và khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

Nhờ định hướng đầu tư bài bản, một số thương hiệu lớn của Nghệ An như TH, Nafoods, Vilaconic đã từng bước khẳng định vị thế trên thị trường xuất khẩu.

Hoạt động xuất, nhập khẩu không chỉ thúc đẩy sản xuất công nghiệp, dịch vụ logistics, vận tải mà còn đóng góp đáng kể cho ngân sách. Giai đoạn 2020-2025, thu ngân sách từ xuất, nhập khẩu tăng từ 1.178 tỷ đồng lên gần 1.981 tỷ đồng, chiếm trên 7% tổng thu ngân sách địa phương.

Tuy nhiên, để đạt mục tiêu kim ngạch xuất khẩu 5 tỷ USD vào năm 2026 và 9 tỷ USD vào năm 2030, Nghệ An vẫn đối mặt nhiều thách thức. Tỉnh chưa thu hút được nhiều doanh nghiệp FDI quy mô lớn trong các ngành có giá trị gia tăng cao; công nghiệp phụ trợ còn yếu, khó tham gia sâu vào chuỗi cung ứng toàn cầu. Tỷ lệ nội địa hóa thấp, nguồn nhân lực chất lượng cao còn thiếu, khiến giá trị gia tăng của sản phẩm chưa tương xứng với tiềm năng.

Trong bối cảnh đó, việc tiếp tục cải thiện môi trường đầu tư, phát triển công nghiệp chế biến – phụ trợ và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực được xác định là những giải pháp then chốt, tạo nền tảng cho xuất khẩu Nghệ An tăng trưởng bền vững trong giai đoạn tới.

Nam Sơn (t/h)